

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱/۰۵/۱۸

عزیز الله کهگدای

مبحث فولکلور یا حیات قدیم

مبحث فولکلور یا حیات قدیم

فولکلور به فرانسوی (folklore) که از دو کلمه انگلیسی (folc) یعنی مردم عادی و (lar) برابر فراگرفتن و آموختن تشکیل شده است و بیشتر به مردمان درس خوانده و قدیمی که دردهات زندگی میکردند، اطلاق میشد و بحیث گفتار عامیانه مردم رواج شد که بنام فرهنگ عامیانه شهرت یافت که میراث و گنجینه بسیار غنی و سرشار گذشتگان محسوب میشوند. فولکلور عبارت از افسانه ها و قصه ها، ضرب المثلهها، هزلیات، طب سنتی، فالبینی، خرافات، نذرها، موسیقی، بازیها، لهجه ها و غیره که بعضاً دین آمیخته اند، ریشه در آداب و رسوم یک قوم و یا ناحیه دارد که سینه به سینه به نسلهای بعدی میرسد. چون هر ملت و قوم طوریکه دارای روح و ذوق مختص بخود است از اینرو فولکلور یگانه معرف قومیت و ملیت اقوام ملل است، از این رو میخواهند اوصاف اقوام و ملل را از روی فولکلور یعنی فرهنگ عامه بشناسند. فرهنگ عامه یک قوم و ملت را همان طوریکه است گرد می آورند و همان طور نشان میدهند. بعنوان تتمه «عقل عروس» را بهمان اسلوب و کلمات عامیانه بقلم مرحوم محمد ابراهیم «عقیفی» در شماره ۱۱ سال نهم ماه دلو ۱۳۱۸ ش - ۱۹۴۰م مجله ماهوار کابل به نشر رسیده است تقدیم میداریم:

عقل عروس:

بعد از شب حنا یا شب زیننه که با تشریفات و مراسم مخصوصه آن اجرا میگردد، شب بعد معمولاً عروس را به خانه داماد میبرند در ضمن بعضی مراسم در این شب از طرف داماد خیل یک عمل دیگر هم اجرا میشود که آنرا به «عقل عروس» یاد میکنند.

ماهیت این عمل ذاتاً دزدی است ولی از روی عرف و عنعنه شکل مهذبانه و دلچسپی در بین فامیل ها اختیار کرده است دزدی را اگر تجاوز با اراده به مال غیره اطلاع یا بی اطلاع وی بگیریم، این عمل از آن به شرط عدم اطلاع صاحب خانه فرق می نماید. ولی در هر حال اساس این عمل بریک عنعنه دلچسپی قرار داشته و به روی آن میگویند که اگر

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولۍ

این عمل از طرف داماد خیل در آن شب به عمل نیاید ، عقل و هوش عروس به منزل پدرش مانده به خانه شوهر به اصطلاح هوش پرک میشود.

برای نجات از بی «هوش پرکی» عروس ، اگر داماد خیل در شب بردن عروس که همه قوم و دوستان جمع آمده و مجلس سروری برپا میشود ، چیزی را بدون اطلاع عروس خیل دزدانه گرفته و با عروس یکجا ببرند ، عقل و هوش عروس در منزل جدید یعنی «خانه شوهر» کماکان برجا مانده هوش پرک ، نمی شود اینست که روی این عنعنه اعضای انائیه فامیل داماد خیلی در شب بردن عروس شان سعی می نمایند که یک شئی قیمتی و به سهولت قابل حمل و نقل را که پنهان شده بتواند مانند کاسه های چینی اصیل مثل گردنر ، جانان و غیره بدون اطلاع اهل خانه عروس ، با خود ببرند.

از اینکه داماد خیل چه چیز را از خانه عروس به عنوان «عقل عروس» در آن شب با خود برده اند ، مدتی در خانه پدری عروس تجسس و مورد صحبت بوده و این عمل چون اولین تظاهر صحبت قرابتی که در بین دو فامیل بوجود آمده ، دانسته می شود که در خانه عروس این چیز را به نظر قدر دیده و به حفاظه آن میکوشند و احیاناً این شی بشکند و یا تلف شود برای آن متأسف شده و اگر بعد از آن اهمال و فرو گذاشتی از عروس دیده شود ، میگویند «عقلش رفته است»

نوت : رسمی که در عنوان مبحث فولکلور دیده میشود توسط دانشمند و رسام شهیر کشور استاد عبدالغفور «برشنا» رسام انجمن ادبی و مجله زیبای کابل ترسیم شده است.

پایان